

การพัฒนาสมรรถนะครูเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็กโดยใช้วงจร PDCA:
กรณีศึกษาโรงเรียนวัดเขาน้อย (ปุนประชานุกูล) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

Developing Teacher Competencies to Promote Learning Innovation in Small Schools
Through the PDCA Cycle: A Case Study of Wat Khao Noi (Pun Prachanukul) School,
Chanthaburi Primary Educational Service Area 1

เขมมิกา นีลมงคล^{1*} เริงวิชญ์ นิลโคตร² และอรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง²

โรงเรียนวัดเขาน้อย (ปุนประชานุกูล) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1¹
สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จันทบุรี ประเทศไทย²

Khemmika Neenmongkon^{1*} Reongwit Nilkote² and Arungiat Chansongsaeng³

Wat Khao Noi (Pun Prachanukul) School, Chanthaburi Primary Educational Service Area 1¹
Program in Educational Administration, Faculty of Education, Rambhai Barni
Rajabhat University, Chanthaburi, Thailand²

*Corresponding Author E-mail: 6826141003@rbru.ac.th

การพัฒนาสมรรถนะครูเพื่อส่งเสริมวัตรกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็กโดยใช้วงจร PDCA: กรณีศึกษาโรงเรียนวัด
เขาน้อย (ปุ่นประชานุกูล) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
เขมมิกา นิลมงคล เรืองวิญญู นิลโคตร และอรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง
โรงเรียนวัดเขาน้อย (ปุ่นประชานุกูล) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จันทบุรี ประเทศไทย

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูเพื่อส่งเสริมวัตรกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA (Plan-Do-Check-Act) เป็นกรอบการดำเนินงานเชิงระบบ ควบคู่กับกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) กรณีศึกษาโรงเรียนวัดเขาน้อย (ปุ่นประชานุกูล) จังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่ประสบปัญหาการขาดแคลนครู และข้อจำกัดด้านเทคโนโลยี บทความนี้ใช้การสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง แนวคิดสมรรถนะของ Boyatzis และ Spencer & Spencer แนวคิดการเรียนรู้เชิงสังคมของ Vygotsky แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ Kolb และแนวคิดการจัดการคุณภาพของ Deming เพื่อนำมาประยุกต์ออกแบบกระบวนการพัฒนาครูให้เหมาะสมกับบริบทโรงเรียนขนาดเล็ก กระบวนการพัฒนาดำเนินการตามวงจร PDCA ได้แก่ (1) การวิเคราะห์บริบทและกำหนดแผนพัฒนาสมรรถนะครู (Plan) (2) การทดลองใช้วัตรกรรมการเรียนรู้และจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ (Do) (3) การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ผ่านการสะท้อนผลและข้อมูลผลสัมฤทธิ์ (Check) และ (4) การปรับปรุงและขยายผลการดำเนินงาน (Act) โดยเสริมด้วยกระบวนการ PLC ซึ่งจัดประชุมครูอย่างสม่ำเสมอเพื่อร่วมวิเคราะห์ปัญหา ออกแบบกิจกรรม ทดลองใช้ และสะท้อนผลร่วมกัน

ผลการสังเคราะห์จากกรณีศึกษาพบว่า การบูรณาการ PDCA และ PLC ช่วยให้ครูมีความมั่นใจและความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมเพิ่มขึ้น เกิดการแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากขึ้น และโรงเรียนสามารถพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นและยั่งยืน บทความนี้เสนอกรอบการพัฒนาสมรรถนะครูแบบบูรณาการที่สามารถประยุกต์ใช้ในโรงเรียนขนาดเล็กอื่น ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนและสร้างความเข้มแข็งเชิงระบบในระยะยาว

คำสำคัญ : สมรรถนะครู, วัตรกรรมการเรียนรู้, โรงเรียนขนาดเล็ก, วงจรบริหารสี่ขั้นตอน, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ABSTRACT

This academic article proposes a systematic approach to developing teacher competencies to promote learning innovation in small schools through the PDCA (Plan–Do–Check–Act) cycle integrated with the Professional Learning Community (PLC) process. The case study focuses on Wat Khao Noi (Pun Prachanukul) School in Chanthaburi Province, a small school facing teacher shortages and limited technological resources. The study employs documentary synthesis of relevant theories and concepts, including competency frameworks, socio-cultural learning theory, experiential learning, and quality management principles. These foundations were applied to design a context-responsive teacher development process appropriate for small-school settings. The development process followed the PDCA cycle: (1) analyzing school context and planning competency development (Plan), (2) implementing innovative and integrated learning activities (Do), (3) evaluating instructional outcomes through reflection and student learning evidence (Check), and (4) refining and expanding effective practices (Act). The process was strengthened by structured PLC meetings, in which teachers collaboratively identified learning challenges, designed instructional strategies, implemented innovations, and reflected on outcomes. Findings indicate that integrating PDCA with PLC enhanced teachers' confidence and capacity to design innovative learning activities. Collaborative reflection promoted continuous professional growth, increased student engagement, and contributed to the development of a sustainable learning culture. The proposed PDCA–PLC framework offers a practical and adaptable model for strengthening teacher competencies and educational quality in small schools.

Keywords : Teacher Competencies, Learning Innovation, Small Schools, PDCA Cycle, Professional Learning Community

บทนำ

การศึกษาของไทยในปัจจุบันเผชิญกับความท้าทายใหม่ที่ซับซ้อนกว่าที่ผ่านมาอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีระดับโลก การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จึงมิได้มุ่งเพียงการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการ หากแต่ต้องครอบคลุมการเสริมสร้างทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตและการทำงาน ได้แก่ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ (Trilling & Fadel, 2009) การบรรลุเป้าหมายดังกล่าวล้วนขึ้นอยู่กับครูในฐานะ “หัวใจของการศึกษา” ที่เป็นผู้จัดการเรียนรู้และสร้างสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ (Darling-Hammond, 2017)

ในบริบทประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) ได้กำหนดสมรรถนะหลักของครูไทยไว้ 5 ด้าน อันประกอบด้วย สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะด้านการพัฒนาผู้เรียน สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการสอน สมรรถนะด้านการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม และสมรรถนะด้านคุณธรรมจริยธรรมและความเป็นพลเมือง ซึ่งกรอบสมรรถนะเหล่านี้สะท้อนความคาดหวังว่าครูจะต้องมีความสามารถรอบด้านเพื่อสร้างคุณภาพการเรียนรู้ที่เท่าเทียมและยั่งยืน อย่างไรก็ตาม งานวิจัยและรายงานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2562) ได้ชี้ให้เห็นว่าคุณภาพของผู้เรียนยังคงมีความแตกต่างกันอย่างมาก โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบโรงเรียนในเมืองกับโรงเรียนชนบท ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากข้อจำกัดในการพัฒนาครูและการจัดสรรทรัพยากร ข้อจำกัดดังกล่าวสะท้อนชัดเจนที่สุดใน โรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งคิดเป็นกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดในประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) โรงเรียนเหล่านี้ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ชนบทและห่างไกลมีนักเรียนจำนวนน้อย ครูไม่เพียงพอและขาดทรัพยากรด้านสื่อและเทคโนโลยี ครูในโรงเรียนขนาดเล็กมักต้องรับผิดชอบการสอนหลายวิชาหลายชั้นเรียนภายในห้องเดียว ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ (สมพร อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2560) สภาพเช่นนี้ทำให้การพัฒนาสมรรถนะครูในโรงเรียนขนาดเล็กไม่อาจใช้แนวทางเชิงปริมาณหรือมาตรการทั่วไป แต่ต้องอาศัยกลไกที่สอดคล้องกับบริบทและทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด

โรงเรียนวัดเขาน้อย (ปุนประชานุกูล) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เป็นตัวอย่างหนึ่งของโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออก แม้โรงเรียนจะมีจุดแข็งจากการได้รับการรับรองเป็นสถานศึกษาพอเพียง ที่เน้นการปลูกฝังคุณธรรม ความพอประมาณ และการจัดการเรียนรู้เชิงคุณธรรม แต่ก็ยังประสบปัญหาสำคัญคือ การขาดแคลนครูผู้สอนและข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ สถานการณ์นี้สะท้อนความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาครูโรงเรียนขนาดเล็กให้มีสมรรถนะที่ครอบคลุมและสามารถสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้จริง

การพัฒนาสมรรถนะครูในลักษณะดังกล่าวสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นระบบโดยใช้กรอบแนวคิดการบริหารจัดการคุณภาพ วงจร PDCA (Plan-Do-Check-Act) ของ Deming (1986) ซึ่งเน้นการวางแผน การลงมือปฏิบัติ การตรวจสอบผล และการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง PDCA ถือเป็นกลไกการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและสามารถประยุกต์ใช้ได้ในทุกองค์กร รวมทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก นอกจากนี้ การเสริมด้วยกระบวนการ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2562) จะช่วยให้ครูเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสร้างวัฒนธรรมการพัฒนาที่ต่อเนื่อง

ในระดับสากล องค์การยูเนสโก (UNESCO, 2021) ได้ย้ำว่านวัตกรรมการเรียนรู้เป็นปัจจัยหลักที่ขับเคลื่อน การศึกษาสู่ความเท่าเทียมและความยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของโรงเรียนที่มีข้อจำกัด การบูรณาการ สมรรถนะครูกับนวัตกรรมการเรียนรู้จึงไม่ใช่เพียงทางเลือก แต่เป็นความจำเป็นที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการ บริหารจัดการคุณภาพอย่างเป็นระบบ

ด้วยเหตุนี้ บทความวิชาการฉบับนี้จึงมุ่งนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูเพื่อส่งเสริม นวัตกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้โรงเรียนวัดเขาน้อย (ปุนประชาชนกุล) เป็นกรณีศึกษา และ อาศัยกรอบการจัดการ PDCA เป็นกลไกเชิงระบบ เพื่อให้เกิดการพัฒนาครูที่มีคุณภาพ สร้างนวัตกรรม การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบท และยกระดับคุณภาพผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

สมรรถนะครู

“สมรรถนะ” (Competency) มีรากศัพท์จากภาษาละติน Competere หมายถึง “การมีคุณสมบัติ ที่เพียงพอเหมาะสมต่อการปฏิบัติ” (Boyatzis, 1982) ในเชิงวิชาการ McClelland (1973) เป็นผู้บุกเบิก การใช้คำนี้อย่างจริงจัง โดยชี้ให้เห็นว่าการคัดเลือกบุคคลควรมุ่งไปที่สมรรถนะ ไม่ใช่เพียงพาททดสอบเขาวัว ปัญหาหรือคะแนนสอบเพียงอย่างเดียวเพราะสมรรถนะสะท้อนถึงคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมและทักษะที่ทำให้ บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ Spencer & Spencer (1993) ให้นิยามสมรรถนะว่า “คุณลักษณะพื้นฐานของบุคคลที่สัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานที่เหนือกว่ามาตรฐาน” ซึ่งอาจอยู่ในรูปของ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) ทศนคติและค่านิยม (Attitudes and Values) แรงจูงใจ (Motives) หรือบุคลิกภาพ (Traits) ทั้งหมดนี้เป็นปัจจัยที่ทำงานร่วมกันและส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จในการทำงาน ขณะที่ Boyatzis (2008) ได้ขยายแนวคิดเพิ่มเติม โดยอธิบายว่าสมรรถนะคือความสามารถที่แสดงออกมาเป็น พฤติกรรมที่เหมาะสมต่อสถานการณ์และทำให้เกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ

ในทางการศึกษา “สมรรถนะครู” (Teacher Competency) จึงหมายถึง คุณลักษณะและ ความสามารถที่ครูพึงมีเพื่อจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ (Darling-Hammond, 2017) โดยสมรรถนะครูไม่เพียงแต่ครอบคลุมด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา แต่ยังรวมถึงความสามารถในการออกแบบการสอน การใช้เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ตลอดจน การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม

ในประเทศไทย แนวคิดสมรรถนะครูได้รับการพัฒนาจากทั้งหน่วยงานรัฐและนักวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) ได้กำหนดกรอบสมรรถนะครูไทยไว้ 5 ด้าน ได้แก่ (1) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ (2) สมรรถนะด้านการพัฒนาผู้เรียน (3) สมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล (4) สมรรถนะด้านการวิจัยและสร้างนวัตกรรม และ (5) สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม และ ความ เป็นพลเมือง ซึ่งสะท้อนถึงความพยายามของประเทศในการยกระดับคุณภาพครูให้สอดคล้องกับความท้าทาย ใหม่ของสังคมโลก นอกจากกรอบจากภาครัฐแล้ว แนวคิดของนักวิชาการไทย โดยเฉพาะทศนา แคมมณี (2559) มีบทบาทสำคัญในการขยายมิติความเข้าใจต่อสมรรถนะครู ท่านเสนอว่า ครูศตวรรษที่ 21 ต้องทำ หน้าที่มากกว่าการเป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหา แต่ควรเป็น ผู้ออกแบบการเรียนรู้ (Designer of Learning) ที่มีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถพัฒนาผู้เรียนในทุกมิติ และมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ผ่านการทำวิจัยในชั้นเรียนและการสร้างนวัตกรรม การสอน แนวคิดนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่าครูที่มีสมรรถนะ ไม่เพียงแต่ทำหน้าที่สอนได้ดี แต่ยังเป็นผู้นำทางวิชาชีพ

ที่สร้างสรรค์คุณค่าใหม่ให้กับผู้เรียนและโรงเรียน สำหรับบริบทโรงเรียนขนาดเล็กสมรรถนะครูยิ่งมีความสำคัญมากขึ้นไปอีก เนื่องจากครูมักต้องรับผิดชอบการสอนหลายวิชาและหลายชั้นเรียนพร้อมกัน การมีสมรรถนะสูงจึงช่วยให้ครูสามารถบูรณาการวิชาและออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับทรัพยากรที่จำกัด สมรรถนะครูจึงเปรียบได้กับ “พลังขับเคลื่อนหลัก” ของโรงเรียนขนาดเล็กที่ทำให้โรงเรียนสามารถยืนหยัดและพัฒนาคุณภาพได้แม้ในสถานะข้อจำกัด

กล่าวโดยสรุป “สมรรถนะ” หมายถึง คุณลักษณะ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่ทำให้บุคคลสามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลลัพธ์ที่เป็นเลิศ ส่วน “สมรรถนะครู” คือ คุณลักษณะและความสามารถเฉพาะของครูที่ทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย ไม่เพียงด้านวิชาการ แต่รวมถึงการพัฒนาทักษะชีวิต คุณธรรม และความสามารถที่สอดคล้องกับความต้องการของศตวรรษที่ 21 สมรรถนะครูจึงเป็นรากฐานสำคัญที่สะท้อนคุณภาพครูและคุณภาพการศึกษา ครูที่มีสมรรถนะสูงไม่เพียงช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน แต่ยังสามารถสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความท้าทายในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาสมรรถนะครูจึงไม่ใช่เพียงนโยบาย แต่คือการลงทุนเพื่ออนาคตของการศึกษาไทยโดยแท้จริง

นวัตกรรมการเรียนรู้

แนวคิดเรื่อง “นวัตกรรมการเรียนรู้” (Learning Innovation) เกิดขึ้นจากความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 ที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เศรษฐกิจฐานความรู้ และความท้าทายทางสังคมใหม่ ๆ การเรียนรู้ปัจจุบันจึงไม่สามารถอาศัยวิธีการสอนแบบดั้งเดิมเพียงอย่างเดียว แต่จำเป็นต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้รูปแบบใหม่ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการคิดขั้นสูง และช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะที่สามารถใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

องค์การยูเนสโก (UNESCO, 2021) ยืนยันว่านวัตกรรมการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาแห่งอนาคต โดยมุ่งสร้าง “การเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลง (Transformative Learning)” ซึ่งไม่เพียงแต่ให้ผู้เรียนรับรู้ความรู้ แต่ยังช่วยสร้างความเข้าใจเชิงลึกและการเปลี่ยนแปลงวิถีคิดและพฤติกรรมของผู้เรียน งานวิจัยของ Hmelo-Silver (2004) ยังระบุว่า การจัดการเรียนรู้ที่มีลักษณะนวัตกรรม เช่น การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) สามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาได้ดีกว่าวิธีการสอนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียว ในบริบทการศึกษาร่วมสมัย องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD, 2020) ชี้ให้เห็นว่า นวัตกรรมการเรียนรู้ไม่ได้หมายถึงเพียงการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในห้องเรียนเท่านั้น แต่หมายถึง การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ การใช้นวัตกรรมควรสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและความพร้อมของครู เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ที่แท้จริง

นอกจากนี้ Fullan, Quinn, Drummy & Gardner (2020) เสนอว่า การเรียนรู้แห่งอนาคตควรมุ่งสู่ “การเรียนรู้เชิงลึก” (Deep Learning) ซึ่งเน้นการบูรณาการความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคลเข้าด้วยกัน การพัฒนาสมรรถนะครูจึงเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการเรียนรู้ให้เกิดผลอย่างยั่งยืน

ในประเทศไทย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ให้นิยาม “นวัตกรรมการเรียนรู้” ว่าเป็น “กระบวนการจัดการเรียนการสอนหรือวิธีการใหม่ที่ช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม” ขณะที่ วัชรพล วิบูลย์เศรษฐ์ (2556) อธิบายว่านวัตกรรมการเรียนรู้

หมายถึง “เครื่องมือหรือแนวปฏิบัติที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น เกิดแรงจูงใจ และสามารถเชื่อมโยงความรู้กับชีวิตจริงได้” สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่านวัตกรรมการเรียนรู้ไม่จำกัดเพียงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเท่านั้น แต่รวมถึงวิธีคิด วิธีสอน และการจัดกิจกรรมใหม่ ๆ ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีบทบาทอย่างแท้จริง

นอกจากนี้ การบูรณาการนวัตกรรมการเรียนรู้กับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ก็มีความสำคัญยิ่ง งานของ OECD (2018) ระบุว่า การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้สามารถช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงข้อมูลที่หลากหลาย ทำงานร่วมกับเพื่อนต่างพื้นที่ และสร้างองค์ความรู้ใหม่ร่วมกันได้ ในบริบทโรงเรียนขนาดเล็กการนำนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีมาใช้ แม้ในรูปแบบพื้นฐาน เช่น สื่อออนไลน์หรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้ฟรี ก็สามารถช่วยลดข้อจำกัดด้านทรัพยากรและเสริมสร้างโอกาสการเรียนรู้ที่เท่าเทียมมากขึ้น

กล่าวโดยสรุป นวัตกรรมการเรียนรู้หมายถึงการสร้างหรือประยุกต์สิ่งใหม่ ๆ ไม่ว่าจะเป็นแนวคิด วิธีการจัดการเรียนการสอน หรือเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความน่าสนใจของการเรียนรู้ เป้าหมายสูงสุดของนวัตกรรมการเรียนรู้ คือ การทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม เกิดแรงจูงใจในการเรียน และสามารถพัฒนาทักษะสำคัญที่ตอบโจทย์ศตวรรษที่ 21 ได้อย่างแท้จริง สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก นวัตกรรมการเรียนรู้จึงเป็น “เครื่องมือ” ที่ช่วยให้ครูสามารถก้าวข้ามข้อจำกัดด้านบุคลากรและทรัพยากร และสร้างโอกาสใหม่ ๆ ให้กับผู้เรียน

โรงเรียนขนาดเล็ก

โรงเรียนขนาดเล็กเป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทและห่างไกล ปัจจุบันประเทศไทยมีโรงเรียนขนาดเล็กคิดเป็นกว่าร้อยละ 60 ของโรงเรียนทั้งหมด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) โรงเรียนเหล่านี้มักมีนักเรียนน้อยกว่า 120 คน และมีครูไม่เพียงพอ ครูจึงต้องสอนหลายชั้นปีในห้องเดียวกัน ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้เผชิญข้อจำกัดด้านคุณภาพ

ปัญหาหลักของโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ ครูขาดแคลน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ทรัพยากรจำกัด และขาดโอกาสพัฒนาวิชาชีพ (สมพร อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2560; UNESCO, 2015) อย่างไรก็ตาม โรงเรียนขนาดเล็กก็มีจุดแข็ง คือ ความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างครูกับนักเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชน (Little, 2006) จุดแข็งเหล่านี้หากได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสม จะเป็นทุนทางสังคมที่ช่วยยกระดับคุณภาพได้ เพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องมีกลไกการจัดการที่เป็นระบบ เช่น วงจรคุณภาพ PDCA (Plan-Do-Check-Act) ของ Deming (1986) ที่เน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หากบูรณาการกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) จะช่วยให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างนวัตกรรมร่วมกันได้ โรงเรียนวัดเขาน้อย (ปุนประชาอนุกุล) จังหวัดจันทบุรี เป็นกรณีศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กที่สะท้อนทั้งศักยภาพและข้อจำกัด แม้จะมีจุดแข็งจากการเป็นสถานศึกษาพอเพียง แต่ก็ยังเผชิญปัญหาครูไม่เพียงพอและการใช้เทคโนโลยีไม่ทั่วถึง กรอบ PDCA และ PLC จึงเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาครูและสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทจริง ในระดับนโยบายธนาคารโลก (World Bank, 2021) ชี้ว่า โรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลและมีทรัพยากรจำกัดจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนเชิงระบบ ทั้งด้านการพัฒนาครู เทคโนโลยี และการบริหารจัดการ เพื่อป้องกันภาวะ “Learning Poverty” และสร้างโอกาสการเรียนรู้ที่เท่าเทียม ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับข้อเสนอของ UNESCO (2021) ที่เน้นการสร้าง “สัญญาทางสังคมใหม่ทางการศึกษา” ซึ่งให้ความสำคัญกับ

การพัฒนาครูในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะในบริบทโรงเรียนขนาดเล็กที่ต้องอาศัยความยืดหยุ่น และการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรม

กล่าวโดยสรุป โรงเรียนขนาดเล็กแม้จะมีข้อจำกัด แต่ก็มีศักยภาพในการพัฒนา หากมีการจัดการเชิงระบบและใช้ทรัพยากรที่มีอย่างสร้างสรรค์ โดยเฉพาะการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะและนำนวัตกรรมการเรียนรู้มาใช้เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน

บทเรียนและประสบการณ์ : โรงเรียนวัดเขาน้อย (ปุ่นประชานุกูล)

โรงเรียนวัดเขาน้อย (ปุ่นประชานุกูล) ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนมีนักเรียนทั้งหมด 68 คน และมีครูผู้สอนเพียง 7 คน โครงสร้างดังกล่าวทำให้โรงเรียนอยู่ในกลุ่ม “โรงเรียนขนาดเล็ก” ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) ที่กำหนดว่าโรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยกว่า 120 คน จะถือว่าเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก แม้โรงเรียนจะมีข้อจำกัดด้านจำนวนบุคลากรและทรัพยากร แต่โรงเรียนวัดเขาน้อยฯ มีจุดแข็งสำคัญคือ การได้รับการรับรองให้เป็น “สถานศึกษาพอเพียง” ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 โรงเรียนมีการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน การปลูกผักสวนครัว และกิจกรรมดูแลสิ่งแวดล้อม ซึ่งไม่เพียงแต่ช่วยลดค่าใช้จ่ายและพัฒนาทักษะชีวิต แต่ยังปลูกฝังคุณธรรมและความรับผิดชอบแก่ผู้เรียน อย่างไรก็ตาม ปัญหาหลักที่โรงเรียนกำลังเผชิญ ได้แก่ การขาดแคลนครู - ครูต้องรับผิดชอบสอนหลายวิชาและหลายระดับชั้น ส่งผลต่อความเข้มข้นและคุณภาพของการเรียนรู้ ข้อจำกัดด้านการใช้เทคโนโลยี - โรงเรียนยังมีสื่อดิจิทัลไม่เพียงพอ ครูบางส่วนยังขาดทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่สม่ำเสมอ - เนื่องจากผู้เรียนมีความแตกต่างหลากหลาย และการเรียนรวมหลายชั้นปีในห้องเดียวทำให้ยากต่อการออกแบบการสอนเฉพาะบุคคล

ในบริบทเช่นนี้ การพัฒนาสมรรถนะครูและนวัตกรรมการเรียนรู้จึงเป็นภารกิจสำคัญ ครูต้องไม่เพียงพัฒนาความรู้วิชาการ แต่ยังต้องมีทักษะในการออกแบบการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม แนวคิดของทศนา แคมมณี (2559) ที่มองว่าครูควรเป็น “ผู้ออกแบบการเรียนรู้” จึงสอดคล้องอย่างยิ่งกับสถานการณ์ของโรงเรียนวัดเขาน้อย

เพื่อจัดการกับข้อจำกัด โรงเรียนสามารถนำวงจร PDCA มาประยุกต์ใช้

Plan: วิเคราะห์บริบทโรงเรียนและกำหนดแผนพัฒนาสมรรถนะครูด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี

Do: ครูทดลองใช้นวัตกรรม เช่น การเรียนรู้แบบโครงงาน การบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Check: ประเมินผลการสอน เช่น การมีส่วนร่วมของผู้เรียน หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Act: ปรับปรุงและต่อยอดนวัตกรรม เช่น การขยายโครงการไปสู่หลายระดับชั้น

นอกจากนี้ การสร้าง ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ภายในโรงเรียนยังสามารถช่วยให้ครูร่วมกันวางแผน แก้ปัญหา และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การสอน ซึ่งช่วยลดความโดดเดี่ยวของครูโรงเรียนขนาดเล็ก และทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

กล่าวโดยสรุป บริบทของโรงเรียนวัดเขาน้อยสะท้อนความเป็นจริงของโรงเรียนขนาดเล็กในประเทศไทยที่เต็มไปด้วยข้อจำกัด แต่ก็มีทุนทางสังคมและวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง หากได้รับการสนับสนุนด้วยการพัฒนาสมรรถนะครูและการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้โดยใช้ PDCA และ PLC เป็นกรอบจะสามารถเปลี่ยนข้อจำกัดให้เป็นโอกาสและยกระดับคุณภาพผู้เรียนได้อย่างยั่งยืน

องค์ความรู้จากการศึกษา

จากการศึกษากรณีโรงเรียนวัดเขาน้อย (ปุ่นประชานุกูล) ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่เผชิญปัญหาครูไม่เพียงพอและข้อจำกัดด้านเทคโนโลยี แต่ก็มีจุดแข็งในการเป็น “สถานศึกษาพอเพียง” สามารถสังเคราะห์องค์ความรู้สำคัญเพื่อเป็นแนวทางพัฒนาสมรรถนะครูและนวัตกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. สมรรถนะครูคือหัวใจของการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก

โรงเรียนที่มีครูจำกัดจำเป็นต้องใช้ศักยภาพของครูอย่างสูงสุด สมรรถนะครูทั้งด้านการจัดการเรียนรู้อการใช้เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรม ตลอดจนคุณธรรมและจริยธรรม จึงเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพผู้เรียน (Darling-Hammond, 2017; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

2. นวัตกรรมการเรียนรู้ช่วยลดข้อจำกัดของทรัพยากร

แม้โรงเรียนจะขาดครูและเทคโนโลยี แต่การนำนวัตกรรม เช่น การเรียนรู้แบบโครงงาน การบูรณาการหลักเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับวิชาหลัก หรือการใช้สื่อออนไลน์พื้นฐาน สามารถช่วยเพิ่มคุณภาพและแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ (Hmelo-Silver, 2004; วิชรพล วิบูลย์เศรษฐ์, 2556)

3. PDCA เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพครูและโรงเรียน

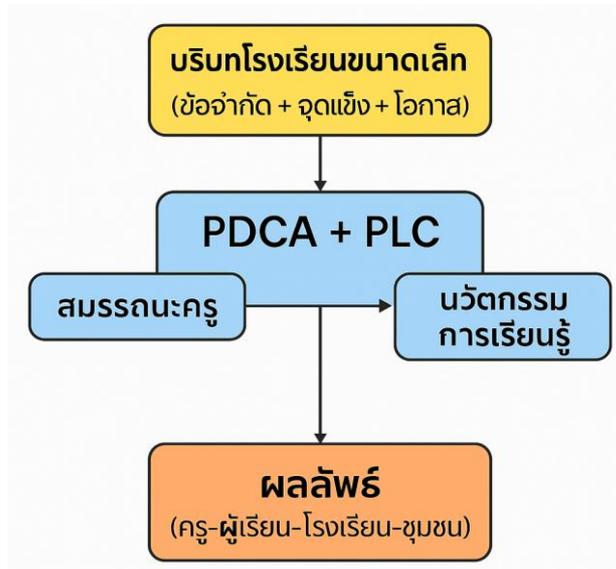
การใช้ PDCA ช่วยให้โรงเรียนมีระบบการวางแผน การทดลอง การตรวจสอบ และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ทำให้การพัฒนาครูและนวัตกรรมการเรียนรู้ไม่หยุดชะงัก แต่ค่อย ๆ ก้าวไปสู่คุณภาพที่สูงขึ้น (Deming, 1986)

4. PLC เสริมพลังการเรียนรู้ร่วมกันของครู

การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ทำให้ครูในโรงเรียนขนาดเล็กไม่ทำงานอย่างโดดเดี่ยว แต่มีโอกาสแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และสร้างนวัตกรรมร่วมกัน ซึ่งช่วยเพิ่มขวัญกำลังใจและคุณภาพการสอน (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2562)

5. โรงเรียนขนาดเล็กสามารถพัฒนาได้จากทุนทางสังคมและวัฒนธรรม

แม้จะมีข้อจำกัดด้านทรัพยากร แต่โรงเรียนขนาดเล็กก็มีจุดแข็งด้านความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างครูกับนักเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชน หากสามารถใช้ทุนเหล่านี้ควบคู่กับการพัฒนาสมรรถนะครูและนวัตกรรมการเรียนรู้ โรงเรียนจะสามารถก้าวข้ามข้อจำกัดและสร้างคุณภาพการศึกษาที่เท่าเทียมได้ (Little, 2006; UNESCO, 2015)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้กระบวนการ PDCA ร่วมกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC
ที่มา : ผู้เขียน

สรุปองค์ความรู้จากการศึกษาชี้ว่า การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กไม่ได้ขึ้นอยู่กับจำนวนทรัพยากรเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการที่มีระบบ การพัฒนาสมรรถนะครู และการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทจริง โดยมี PDCA และ PLC เป็นกลไกสำคัญ การสังเคราะห์นี้สามารถนำไปเป็นแนวทางพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กอื่น ๆ ในประเทศไทยเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

ผลการสังเคราะห์จากกรณีศึกษาโรงเรียนวัดเขาน้อย (ปุ่นประชานุกูล) สะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาสมรรถนะครูในโรงเรียนขนาดเล็กจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับบริบทจริง การประยุกต์ใช้วงจร PDCA ทำให้กระบวนการพัฒนาครูมีลำดับขั้นชัดเจน ตั้งแต่การวิเคราะห์บริบท การทดลองใช้นวัตกรรม การประเมินผล และการปรับปรุงต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการคุณภาพของ Deming ที่เน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) ขณะเดียวกัน การบูรณาการกระบวนการ PLC เข้ากับ PDCA ช่วยเสริมพลังการเรียนรู้ร่วมกันของครู ลดความโดดเดี่ยวในการทำงานของครูโรงเรียนขนาดเล็ก และสร้างพื้นที่สำหรับการสะท้อนผลการสอน (Reflective Practice) อย่างเป็นระบบ ผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาวิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกันและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การดำเนินการ PDCA และ PLC ในบริบทโรงเรียนขนาดเล็กยังเผชิญข้อจำกัดสำคัญ ได้แก่ ภาระงานครูที่สูง จำนวนบุคลากรจำกัด และข้อจำกัดด้านทรัพยากรเทคโนโลยี ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องของกระบวนการ หากขาดการสนับสนุนเชิงระบบจากผู้บริหารและหน่วยงานต้นสังกัด แม้กระบวนการ PLC จะส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของครูอย่างมีนัยสำคัญ แต่การดำเนินงานในโรงเรียนขนาดเล็กจำเป็นต้องพิจารณาเงื่อนไขความสำเร็จอย่างรอบด้าน Harris & Jones (2019) ระบุว่า PLC จะเกิดผล

อย่างแท้จริงเมื่อมีภาวะผู้นำทางวิชาการที่สนับสนุนบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ และเปิดพื้นที่ให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หากขาดองค์ประกอบดังกล่าว PLC อาจกลายเป็นเพียงการประชุมเชิงธุรการมากกว่าการเรียนรู้ร่วมกันเชิงวิชาชีพ ขณะเดียวกัน รายงาน TALIS ของ OECD (2019) พบว่า การมีวัฒนธรรมความร่วมมือในโรงเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการสอนและแรงจูงใจของครู ซึ่งสะท้อนว่าการบูรณาการ PLC กับ PDCA ในโรงเรียนขนาดเล็กควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีระบบติดตามผลที่ชัดเจน ดังนั้น ความสำเร็จของโมเดล PDCA-PLC จึงขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำทางวิชาการและการสนับสนุนเชิงนโยบายควบคู่กันไป

บทสรุป

บทความนี้เสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูเพื่อส่งเสริมวัตกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้วงจร PDCA บูรณาการกับกระบวนการ PLC เป็นกลไกเชิงระบบ กรณีศึกษาโรงเรียนวัดเขาน้อย (ปทุมประชาอนุกุล) แสดงให้เห็นว่า แม้โรงเรียนขนาดเล็กจะเผชิญข้อจำกัดด้านบุคลากรและทรัพยากร แต่สามารถยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ได้ หากมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบและส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของครูองค์ความรู้สำคัญที่ได้จากการศึกษานี้ ได้แก่

สมรรถนะครูเป็นปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ของการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก

PDCA ช่วยสร้างระบบการพัฒนาที่ต่อเนื่องและตรวจสอบได้

PLC เป็นกลไกเสริมที่ทำให้การพัฒนามีความยั่งยืน

การบูรณาการทั้งสองแนวคิดช่วยสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้

โมเดล PDCA-PLC ที่เสนอในบทความนี้สามารถประยุกต์ใช้ในโรงเรียนขนาดเล็กอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเชิงระบบและยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กอย่างเป็นระบบ โดยสนับสนุนการพัฒนาสมรรถนะครูตามกรอบมาตรฐานสากลและมาตรฐานวิชาชีพครูของไทย

2. ชั้นเรียน การบูรณาการวิชากับภูมิปัญญาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะเชิงสถานศึกษา

1. ผู้บริหารและครูควรร่วมกันนำ PDCA มาใช้ในการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดระบบการเรียนรู้ที่ปรับปรุงได้ตลอดเวลา

2. โรงเรียนควรสร้างและส่งเสริมการทำงานแบบ PLC ให้เป็นวัฒนธรรมองค์กร เพื่อให้ครูมีพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนและพัฒนาวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะเชิงครูและบุคลากร

1. ครูควรพัฒนาสมรรถนะทั้งด้านวิชาการ ดิจิทัล และการออกแบบนวัตกรรมการสอน โดยเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)

2. ควรส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสะท้อนและปรับปรุงวิธีการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน

ข้อเสนอแนะเชิงชุมชน

1. ชุมชนควรมีบทบาทร่วมมือกับโรงเรียนมากขึ้น ทั้งในด้านทรัพยากร การจัดกิจกรรม และการสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. โรงเรียนควรดึงทุนทางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนมาใช้เป็นฐานในการออกแบบนวัตกรรมการเรียนรู้

สรุปและข้อเสนอแนะโรงเรียนขนาดเล็กสามารถพัฒนาได้จริง หากอาศัยสมรรถนะครู นวัตกรรม การเรียนรู้ และการจัดการเชิงระบบผ่าน PDCA และ PLC ซึ่งไม่เพียงช่วยยกระดับคุณภาพผู้เรียน แต่ยังสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่ยั่งยืนทั้งในโรงเรียนและชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2562). *การพัฒนาครูด้วยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ทศนา แคมมณี. (2559). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 20).
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
วัชรพล วิบูลย์เศรษฐ์. (2556). *นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
สมพร อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2560). *การจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก: ความท้าทายและโอกาส*.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *รายงานการประเมินโรงเรียนขนาดเล็ก*.
กระทรวงศึกษาธิการ.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). *กรอบสมรรถนะครูและมาตรฐานวิชาชีพ*.
กระทรวงศึกษาธิการ.
สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2562). *รายงานประจำปี 2562*.
กระทรวงศึกษาธิการ.
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *รายงานนวัตกรรมการศึกษาเพื่ออนาคต*. กระทรวงศึกษาธิการ.
Boyatzis, R. E. (1982). *The competent manager: A model for effective performance*.
John Wiley & Sons.
Boyatzis, R. E. (2008). Competencies in the 21st century. *Journal of Management Development*, 27(1), 5-12. <https://doi.org/10.1108/02621710810840730>
Darling-Hammond, L. (2017). Teacher education around the world: What can we learn from international practice? *European Journal of Teacher Education*, 40(3), 291-309.
<https://doi.org/10.1080/02619768.2017.1315399>
Deming, W. E. (1986). *Out of the crisis*. MIT Press.
Fullan, M., Quinn, J., Drummy, M., & Gardner, M. (2020). *Education reimaged: The future of learning*. Corwin Press.
Harris, A., & Jones, M. (2019). Teacher leadership and professional learning communities. *School Leadership & Management*, 39(5), 431-449. <https://doi.org/10.1080/13632434.2019.1574964>

- Hmelo-Silver, C. E. (2004). Problem-based learning: What and how do students learn? *Educational Psychology Review*, 16(3), 235-266. <https://doi.org/10.1023/B:EDPR.0000034022.16470.f3>
- Little, A. W. (2006). *Education for all and multigrade teaching: Challenges and opportunities*. Springer.
- McClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than for intelligence. *American Psychologist*, 28(1), 1-14. <https://doi.org/10.1037/h0034092>
- OECD. (2018). *Effective school leadership for small schools*. OECD Publishing.
- OECD. (2019). *TALIS 2018 results (Volume II): Teachers and school leaders as valued professionals*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/19cf08df-en>
- OECD. (2020). *Innovating education and educating for innovation: The power of digital technologies and skills*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/589b283f-en>
- Spencer, L. M., & Spencer, S. M. (1993). *Competence at work: Models for superior performance*. John Wiley & Sons.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times*. Jossey-Bass.
- UNESCO. (2015). *Education for all 2000–2015: Achievements and challenges*. UNESCO Publishing.
- UNESCO. (2021). *Reimagining our futures together: A new social contract for education*. UNESCO Publishing.
- World Bank. (2021). *Realizing the future of learning: From learning poverty to learning for everyone, everywhere*. World Bank.